

Bruk og erfaring med østeuropeisk arbeidskraft 2017

Rolf K. Andersen og Anne Mette Ødegård
Fafo Østforum, 8. juni 2017.

Dagens temaer

- Bruk og tilknytningsformer
- Hvorfor bruke østeuropeisk arbeidskraft?
- HMS – språkutfordringer
- Allmenngjøring

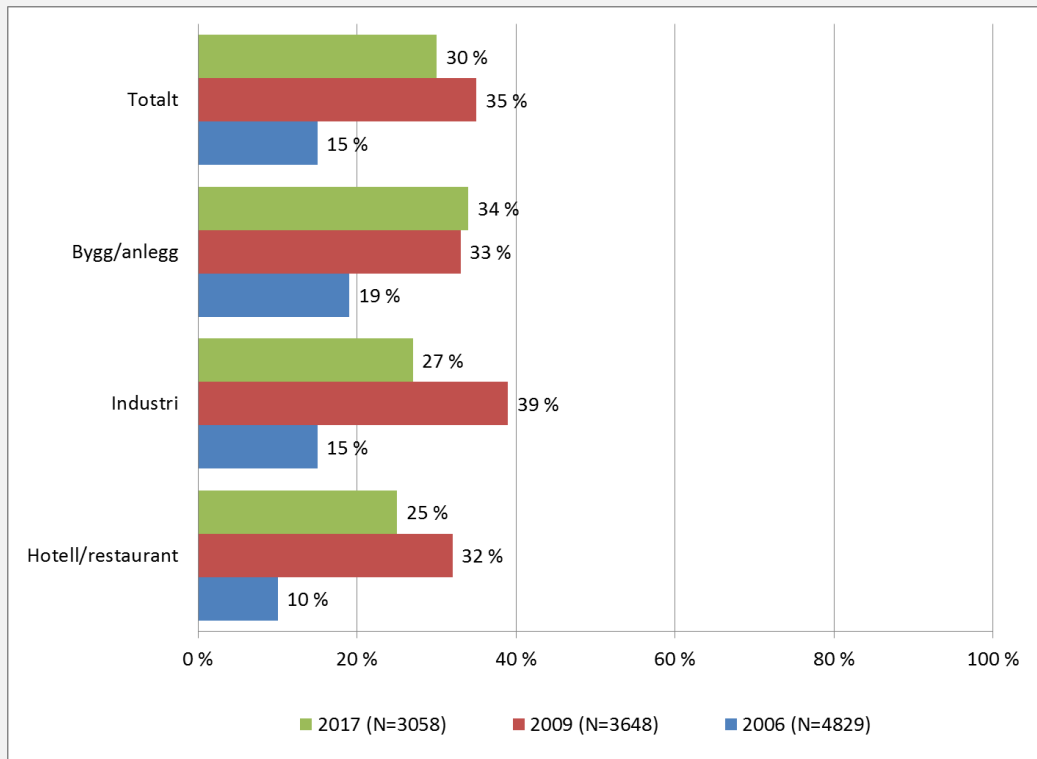

Bakgrunn og data

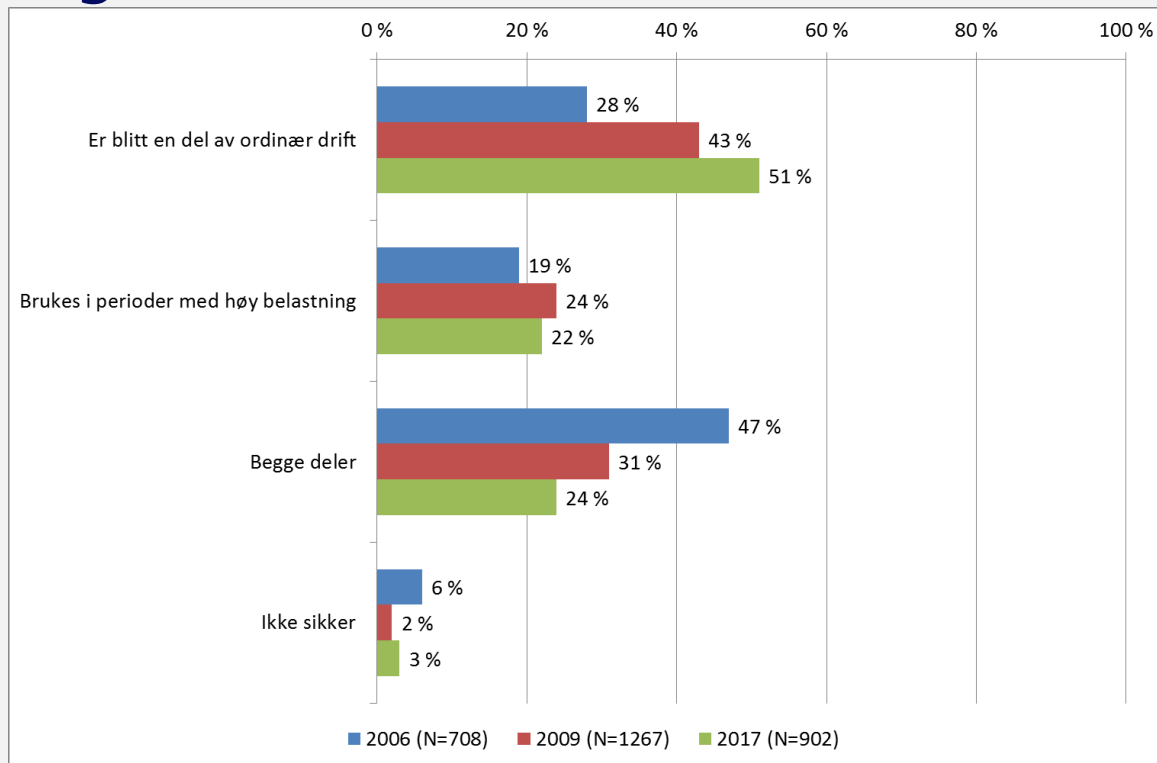
- 3 næringer
 - Bygg og anlegg
 - Hotell og restaurant
 - Utvalgte industribransjer
- 2017 → 3058 intervjuer
 - 902 av disse - 30 prosent - har benyttet arbeidskraft fra Øst-Europa

Bruk og tilknytningsformer

Hvor stor andel av bedriftene har brukt arbeidskraft fra EU-land Øst-Europa? 2006-2017

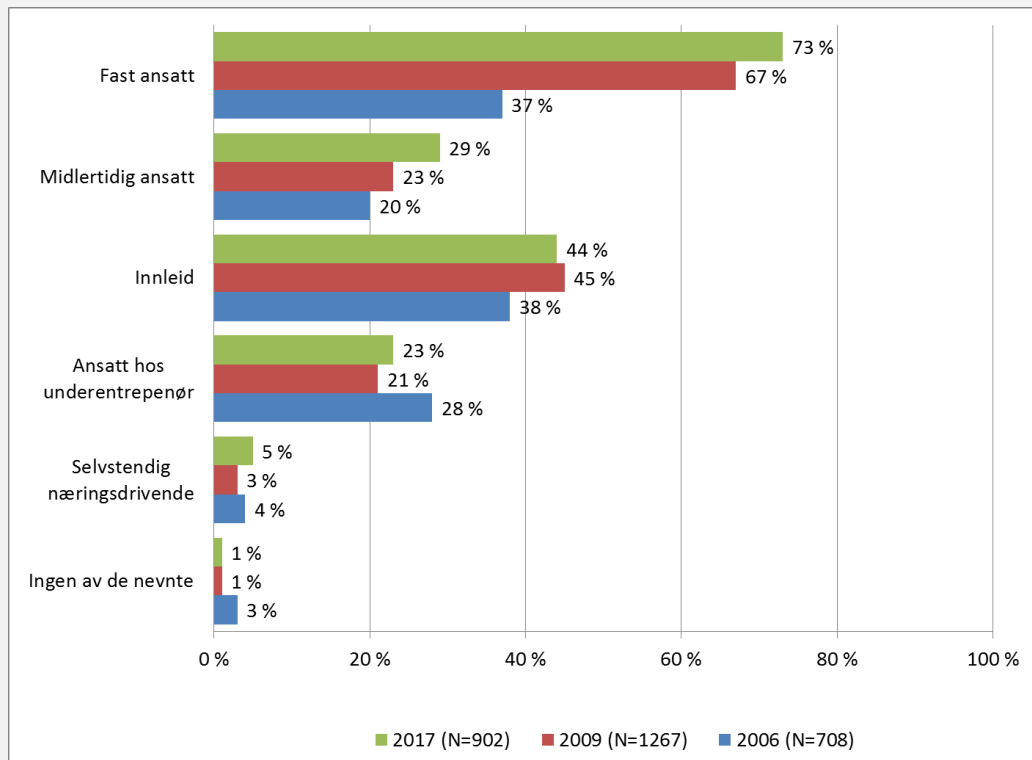

Del av ordinær drift eller bare i perioder med høy belastning?

Ulike tilknytningsformer 2006-2017

(Flere svar mulig)

Variasjon i tilknytningsformer i bransjene

(flere svar mulig)

	Bygg og anlegg	Hotell og restaurant	Industri	Totalt
Fast ansatt	67 %	79 %	79 %	73%
Midlertidig ansatt	17 %	50 %	34 %	29 %
Innleie fra bemanningsforetak	45 %	15 %	37 %	36 %
Innleie fra produksjonsbedrift	11 %	1 %	9 %	9 %
Ansatte hos underentreprenør	34 %	8 %	17 %	23 %
Selvstendig næringsdrivende	7 %	4 %	5 %	5 %
Ingen av de nevnte	1 %	1%	1%	1%
N	448	208	246	902

Tilknytningsformer: Hva har skjedd fra 2009 til 2017?

Bygg og anlegg

Kun mindre endringer fra 2009 til 2017

Industri

En liten økning i andelen som har benyttet faste ansettelses, fra 71 til 79 prosent

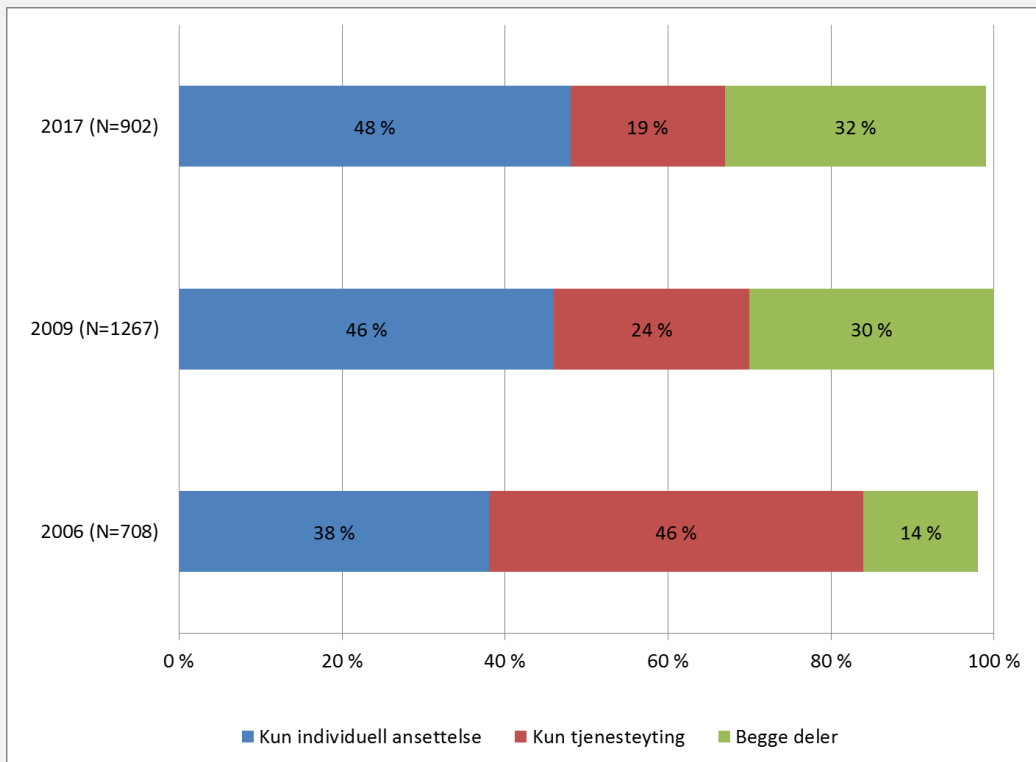

Hotell og restaurant

- Andel bedrifter som har benyttet seg av faste ansettelser har økt fra 69 til 79 prosent
- Andelen som har benyttet midlertidige ansettelser har økt fra 37 til 50
- Andelen innleie har gått ned fra 20 til 15 prosent

Individuelle ansettelser, tjenestekjøp eller begge deler? 2006-2017

Hvorfor innleie? Svar fra 2017

“Innleie gjør det lettere å dekke midlertidig behov for arbeidskraft”

➡ 92 prosent er helt eller delvis enig

“Innleie innbærer mindre risiko enn å ansette direkte”

➡ 62 prosent er helt eller delvis enig

“Innleie gir større fleksibilitet men hensyn til arbeidstid enn å ansette direkte”

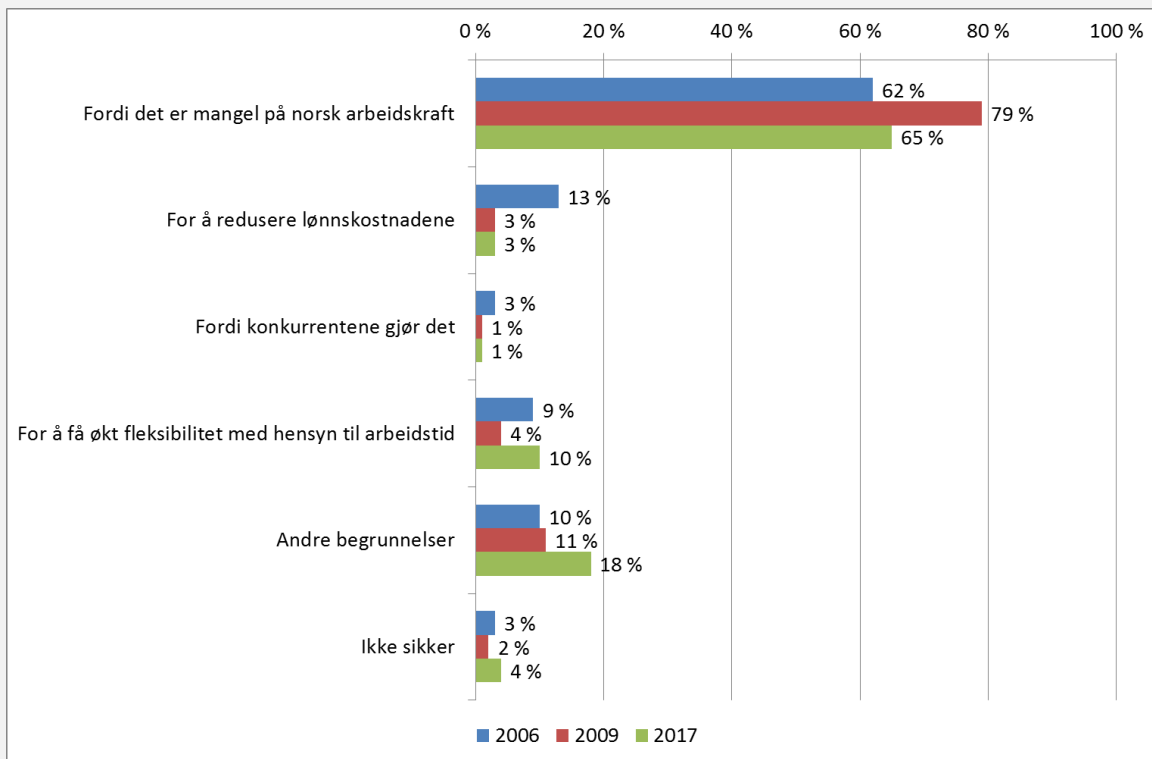
➡ 50 prosent er helt eller delvis enig

“Innleie gir lavere kostnader enn å ansette direkte”

➡ 26 prosent er helt eller delvis enig

Hvorfor bruke østeuropeisk arbeidskraft?

Viktigste motivasjoner

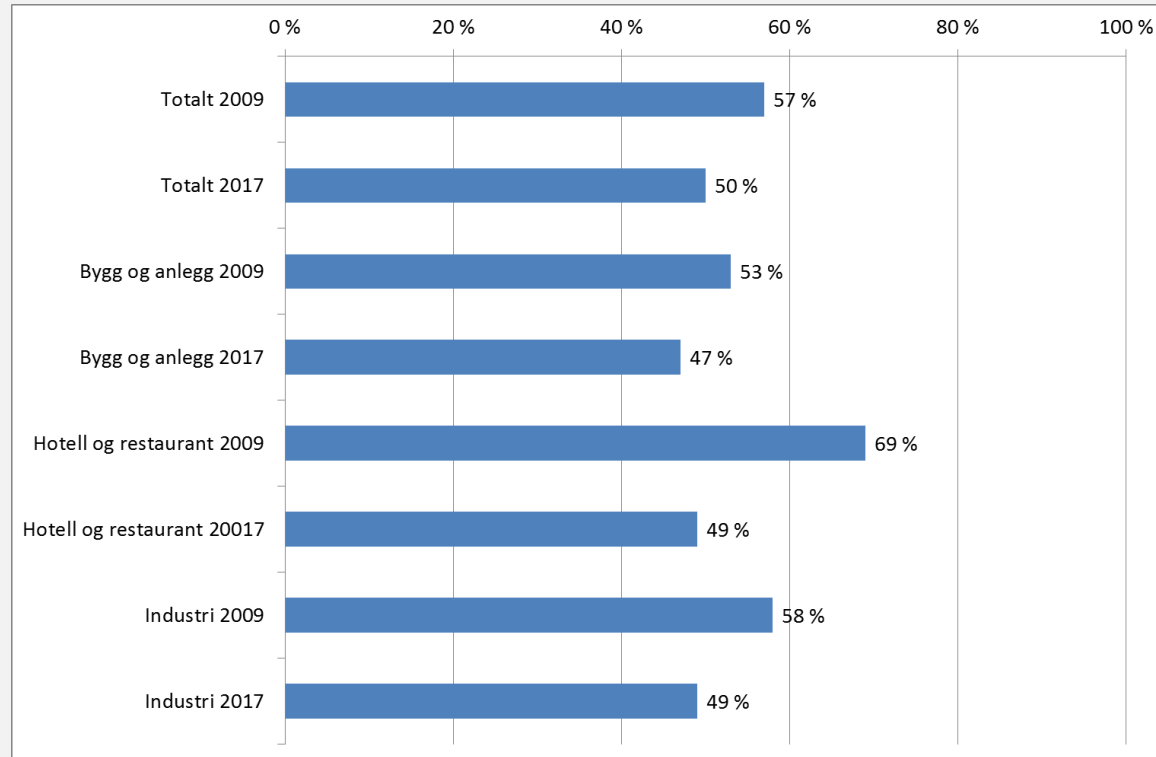

Erfaringer:

- * arbeidsvillighet
- * sykefravær
- * arbeidstid
- * lønnskostnader
- * språkproblemer

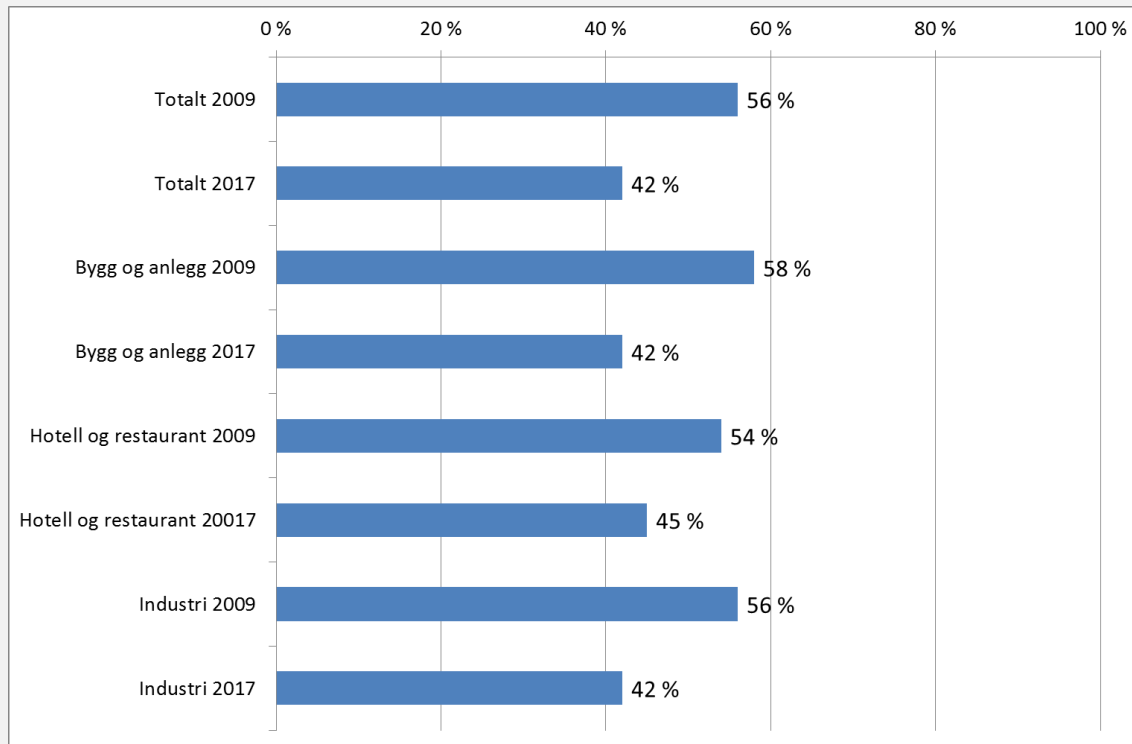
“Østeuropeiske arbeidstakere er mer arbeidsvillige enn norske arbeidstakere”.

(andel helt eller delvis enige).

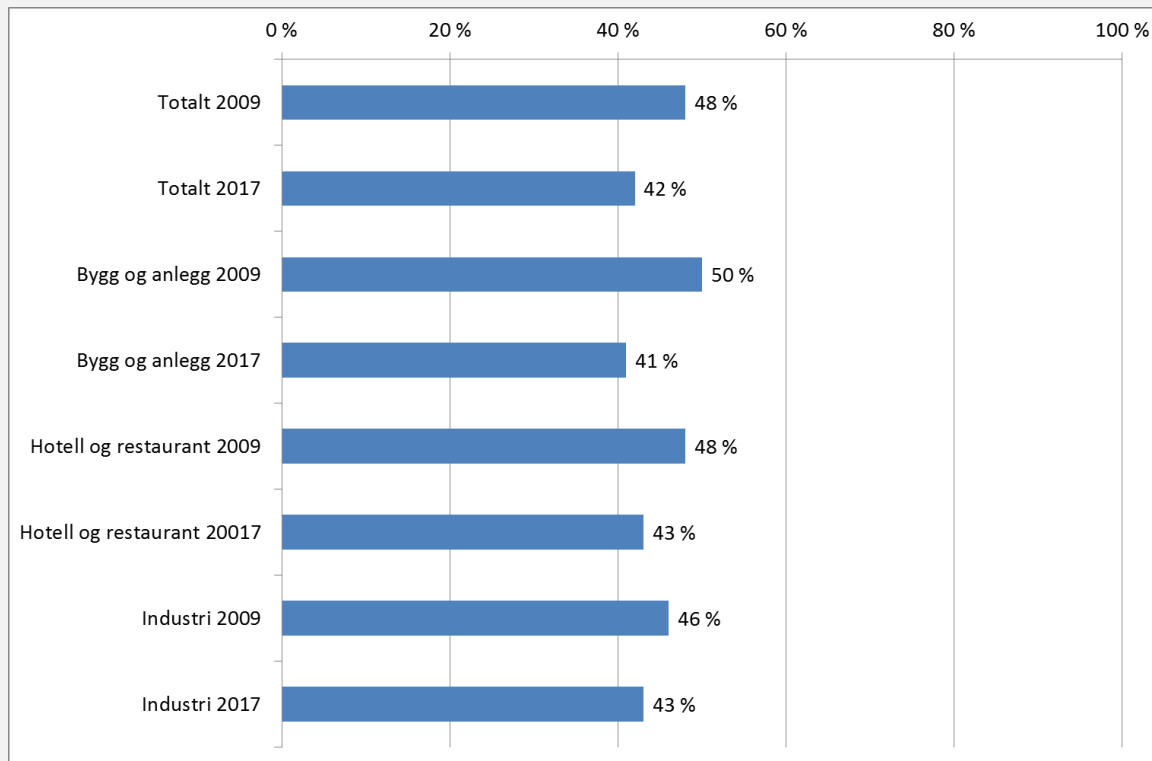
«Østeuropeiske arbeidstakere har lavere sykefravær enn norske arbeidstakere».

(andel helt eller delvis enige)

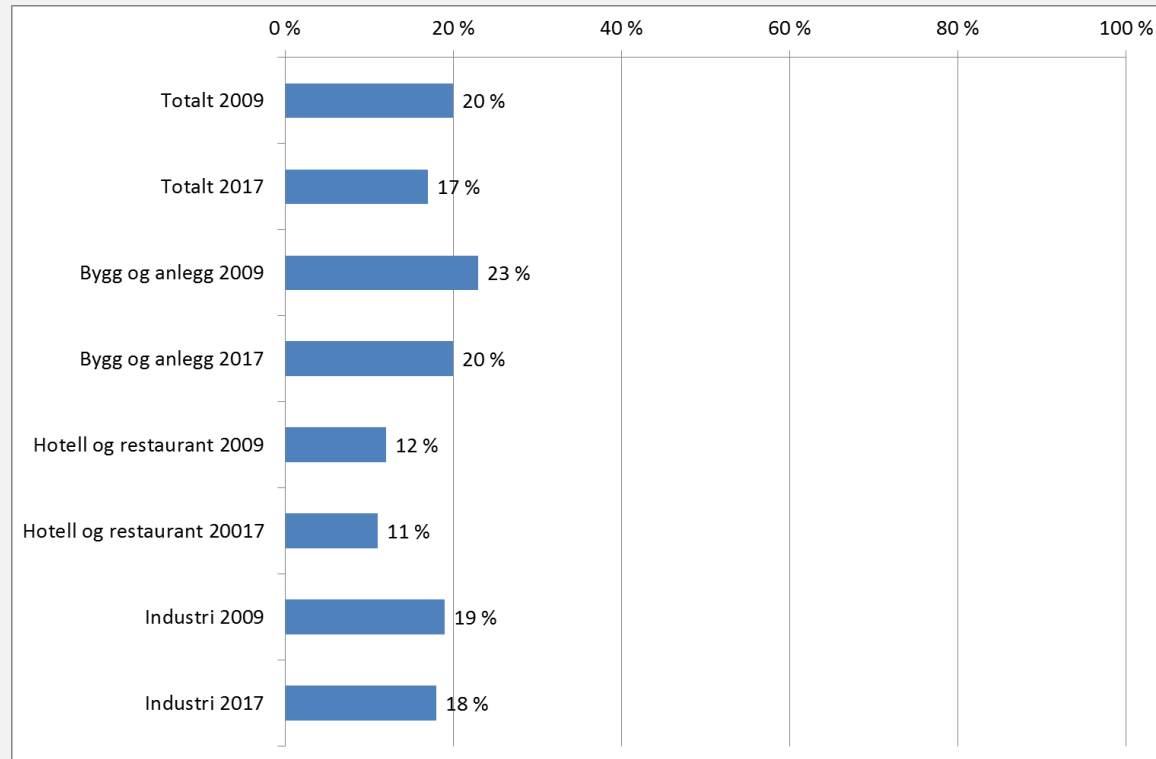
«Arbeidstakere fra østeuropeiske EU-land gir større fleksibilitet når det gjelder arbeidstid».

(andel helt eller delvis enige)

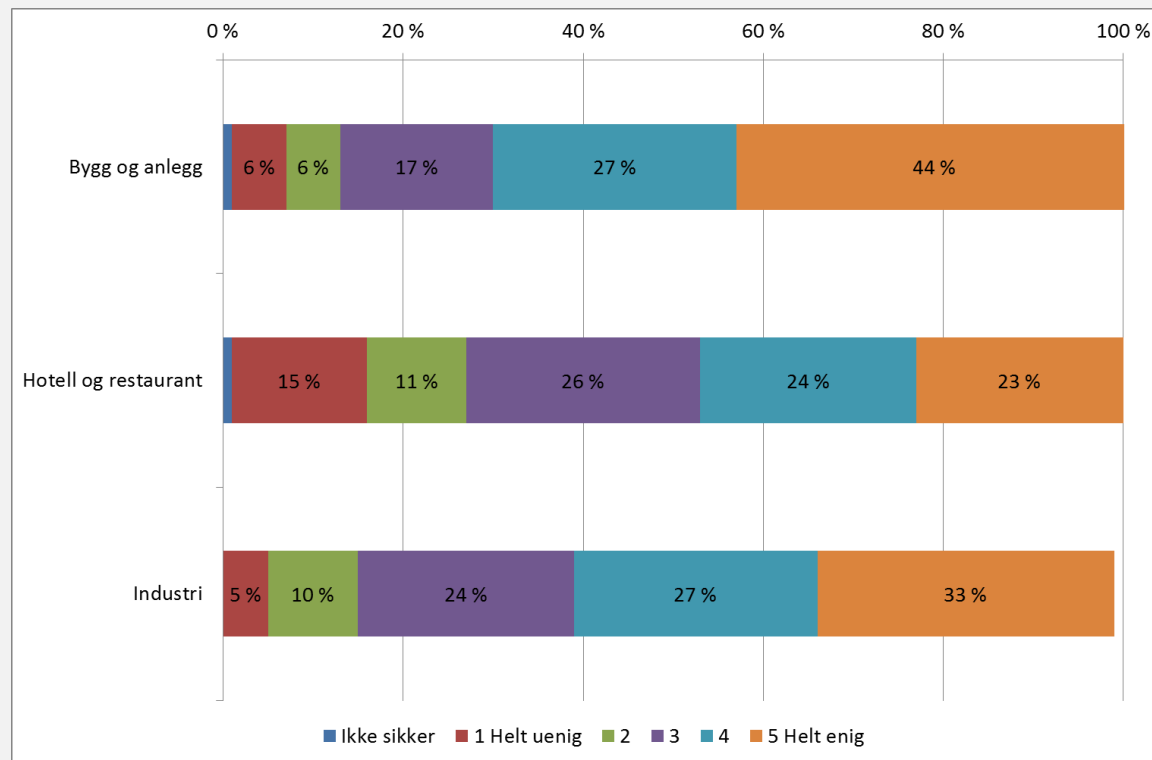
«Arbeidstakere fra østeuropeiske EU-land gir reduserte lønnskostnader»

(andel helt eller delvis enige)

HMS - språkutfordringer

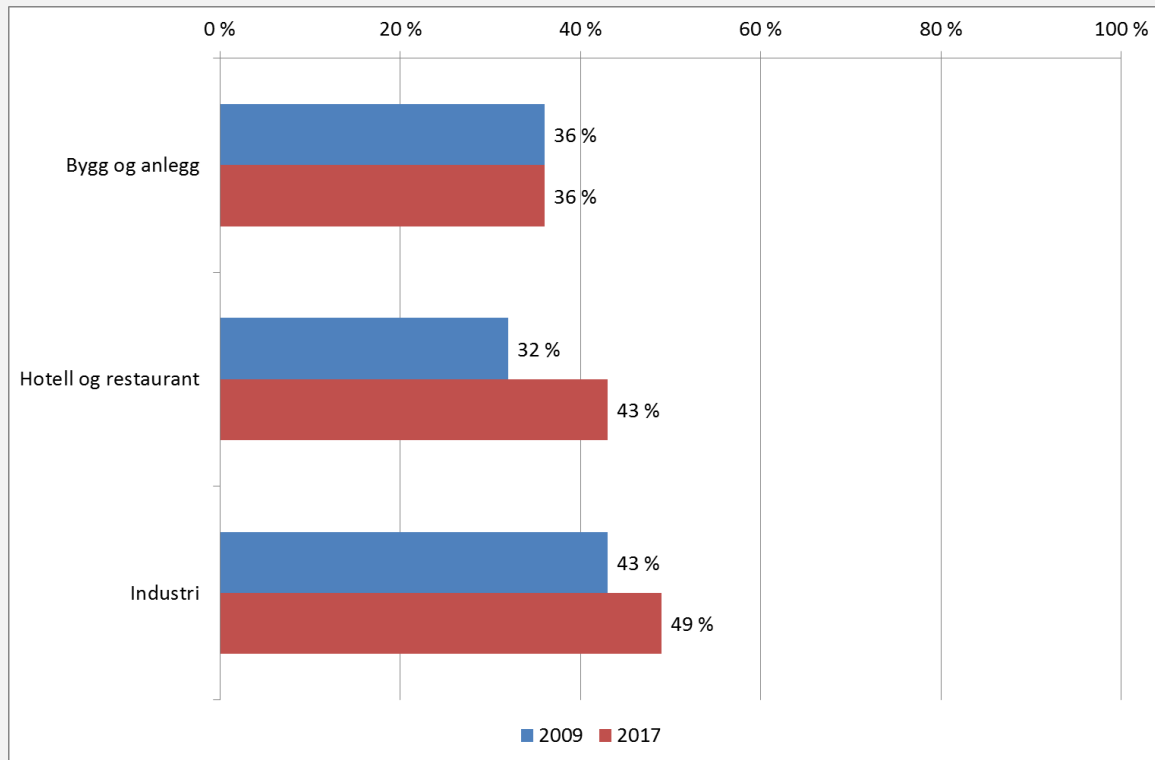
Arbeidstakere fra østeuropeiske EU-land medfører språkproblemer på arbeidsplassen

Har språkproblemer ført til flere ulykker på arbeidsplassen?

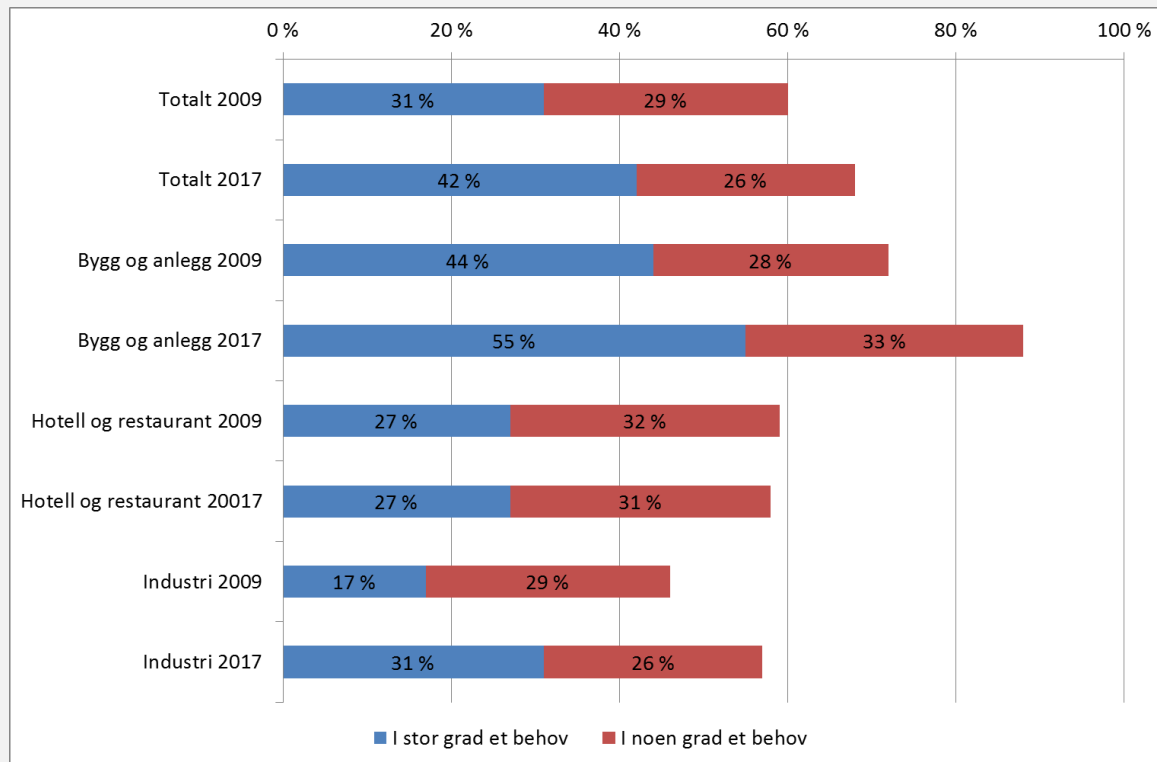
- **Bygg og anlegg:** 9 prosent er helt eller delvis enig
- **Industri:** 4 prosent er helt eller delvis enig
- **Hotell og restaurant:** 2 prosent er helt eller delvis enig

Andel bedrifter som har igangsatt språkopplæring

Støtter bedriftene allmenngjøring?

I hvilken grad er det behov for allmenngjøring eller andre former for offentlig minstelønnsregulering?

Oppsummering

- Andelen bedrifter som bruker arbeidskraft fra Øst-Europa har stabilisert seg
- Flere bedrifter benytter seg av faste ansettelser
- Østeuropeerne er i 2017 i større grad en del av den ordinære driften
- **MEN:** Det er fremdeles et betydelig innslag av innleie
- Østeuropeisk arbeidskraft har lavere sykefravær, stor arbeidsvilje og gir større fleksibilitet
- Høy oppslutning om allmenngjøring i alle tre bransjer